

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatum Serie Vigessimvm-Octavvm De Matrimoniis, &
Sponsalibus, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Quo tempore sponsalitia largitas concedenda sit. §. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76659)

pro ea quam sponsa sponso tradit, quippe sponsa non solet in his donationibus excedere, præterquam quod hæc sponsalitia largitas mensuranda est ex quantitate dotis. Non igitur habere potest locum in ipsa que dotem tradit. Deinde non procedit in donatis a consanguineis sponsi sponse, hic enim non prohibentur octavam partem dotis in sua donatione excedere, & merito, quia ea donatio non est sponsalitia largitas, neque in ea solet esse excessus, qui in donationibus sponsi propter nimium amorem recipitur, vt docuit aliis relatis Matien. leg. 1. tit. 2. lib. 5. recopil. gloss. 6. num. 2. Neque item procedit in sponsalitia largitate concessa ab extraneis huius regni, nam lex expressè lata est pro regnicolis, vt constat ex illis verbis *ninguno de los nuestros reynos*, & tradit Matien. tit. 2. lib. 5. recopil. gloss. 6. num. 2. Naturalibus enim intendit Rex hac sua lege consulere, ne sua bona dissiparent excessiva munera sponso conferendo. Ab hac doctrina excipit Sanch. exterrum qui puellam huius regni duceret, quem credit obligatum esse octavam acceptæ dotis partem non excedere. Sed verius oppositum censet, quia in eo qualitas requisita à lege non verificatur, vt pote qui non est huius regni. Quod si regnicola extra Hispaniam regna sponsalia contrahat, ibique promittat, & concedat sponsalitiarum largitatem, est Pelaez de maior. 1. part. qua. 8. §. 8. num. 58. Azabedo dicta leg. 1. num. 28. asserunt alitngi obligatone prædictæ legis. Ad probabilius Sanch. dicta disp. 2. 4. num. 5. censent excessum esse, eo quod leges nec Civiles, neque Ecclesiasticæ extra territorium legislatoris vim obligandi non habent, vt pluribus firmavit tract. de legib. di. 1. punct. 2. 4. §. 5. Notatur dixi si sponsalitiarum largitatem & promittat, & concedat, nam si solum promiserit non in regno exilient concessione excedentem taxam præstare, quia ad hanc concessione nunquam vi promissionis se obligavit, aliàs obligaretur ad concessione legibus aduersam, & iniuriam.

3. Secundo nota dotem, cuius octavae parti sponsalitia largitas mensuranda est, debere esse ab sponso receptam, vt constat ex illis verbis, mas de lo que montare la octava parte de la dote que con ella recibiere. Vnde si promissa sunt in dotem octo milia aureorum, & solum de quatuor milibus numeratione constat, non valebit sponsalitia largitas quinque milia aureos excedens, vt bene aduertit Matien. dicta leg. 1. tit. 2. lib. 5. recopil. gloss. 6. num. 3. Aucnd. de exequend. mand. 1. part. cap. 1. §. 5. num. 2. Sanch. lib. 6. disp. 2. 4. numer. 3. Quod autem hinc inferat Petr. Nuvius de Auendaño num. 2. requirit dotem realiter receptam esse, nec sufficit esse promissam, vt sponsalitiarum largitatem spona lucrari possit, verum non est vt rectè tradit Matien. dicta gloss. 6. num. 4. Sanchez disp. 2. 4. num. 3. Nam esse lex ex gratia dotem recipi ab sponso verè censendus est tam recipere ab eo puncto quo sibi promissa est, tamen si solutionis dies non aduenierit, vt colligitur ex leg. ex dero diem ff. de verbor. significat. Quare si antequam solutionis dies destinatus adueniat matrimonium dissoluitur, sponsalitiarum largitatem spona obtinebit, quia veram dotis promissionem fecit, nec per ipsam stetit quominus executioni mandaretur, ac proinde priuari non debet iure sponsalitiarum largitatis quæsitio. Secus esset, si dotis solutionem termino adueniente denegaret, vel iam soluta euinceretur, quia eo casu effectus probat promissionem fictitiam fuisse, nulloque modo verificari potest dotem esse receptam, vt prædicta lex regia postulat.

Tertio nota si sponsalitia largitas octavam dotis partem excedat, non obinde tota vitatur, sed solum quoad excessum, qui tamen excessus etiam iuramento accedente firmari potest, vt puncto precedenti loquens de arbis dixi, ubi qualiter computandus est valor dotis in vinculo, & maiorem consistens, vt octava pars liquide constare possit.

4. Dubium igitur est, an sponsalitia largitas ab sponso concessa sponse nullam dotem afferenti valida sit, ita vt spona per osculum, aut matrimonij copulam eam lucratur? Affirmant Auendan. de exequend. mand. 1. part. cap. 1. §. 5. n. 2. & 3. Azabedo lib. 5. recopil. tit. 2. leg. 4. num. 1. 3. Sanch. lib. 6. disp. 2. 4. in fine, num. 6. Mouentur, quia prædicta lex regia solum intendit modum præscribere ne excessus fiant in his muneribus concedendis, vt constat ex illis verbis. Y porque los que se desposan suelen dar a sus esposas joyas y vestidos excedidos, no autem intendit sponsalitiarum largitatem moderatam prohibere, siquidem tacite eam approbat definiens, ne octavam dotis partem excedat. Quod si nulla dos assignata est, eam sponsalitiarum largitatem approbat, quæ non excedere octavam dotis partem, quæ a feminis illius qualitatis designari solet.

5. Verum est hæc sententia sit satis probabilis, probabilior existimo, quæ negat prædictam sponsalitiarum largitatem valere, sponamque eam per osculum, aut per copulam lucrari. Mouetur, quia esto finis huius legis non fuerit sponsalitiarum largitatem moderatam prohibere, sed solum excessum, artamen, vt finis prædictus exactè obtineretur statuit, ne sponsalitia largitas excedat octavam partem dotis, quod

simul cum sponsa sponso receperit. At vbi nullam dotem sponso recipit probare non potest sponsalitiarum largitatem intra limites octavae partis contineri. Secundo lex prædicta non taxauit sponsalitiarum largitatem per respectum ad dotem prudentis arbitrio concedendam, sed per respectum ad dotem, quæ verè ab sponso receperetur at vbi nulla recipitur, cessat hic respectus, ergo cessat sponsalitiarum largitatis concessio. Tertio si scires fidei tibi dotem moderatam promitti, & iuxta illius mensuram sponsalitiarum largitatem concederes, ea concessio nulla esset, vt ipsemet Sanch. disp. 1. 4. num. 3. ex omnium sententia faretur. At hæc nullitas non aliunde provenit, nisi quia dictæ sponsalitiarum largitati deficit respectus ad dotem receptam à lege expostulata. Sed idem respectus deficit, cum nulla adest promissio, ergo eodem modo sponsalitia largitas nulla est. Atque ita docet Matien. lib. 5. recopil. tit. 2. leg. 1. gloss. 6. in fine.

6. Quoad bona ex quibus sponsalitia largitas concedi potest constat esse, de quibus potest liberè disponere in Castella, nempe de quinta bonorum parte, si filios habeat ex priorum matrimonio, si verò solos ascendentes de tertia. Si autem filius, & ascendens careret tempore promissionis extrahi debet de corpore hereditatis, sicuti de arbis prædictum est, & notavit Guierri. de matr. cap. 1. §. 9. num. 40. Sanch. disp. 3. 6. num. 17. Qualiter verò minor iudicis auctoritatem vel tutoris consensum requirit, & filiusfamilias patris consensum, vt sponsalitiarum largitatem concedere possit præcedenti puncto diximus, cum de arbis loquuti sumus, est enim eadem ratio.

§. III.

Quo tempore sponsalitia largitas concedenda sit?

- 1 Concedi debet post sponsalia contracta.
- 2 Antecedere debet matrimonij consummationem, & eius contractum spectato iure antiquo, & iure regni Castellæ.
- 3 Affirmant plures concedi posse ante hæc, & velaciones si matrimonium consummatum sit.
- 4 Verius est oppositum.
- 5 Satis sit oppositum fundamentum.
- 6 Affirmant plures lucrari sponsam munera missa ab sponso, etiam si ante receptionem matrimonium consummaverit.
- 7 Veriorem oppositam sententiam existimo. Et satis sit fundamentum oppositum.
- 8 Quid dicendum de vestibus pretiosis datis sponse in ipso nuptiarum die? Negant plures esse sponsalitiarum largitatem.
- 9 Verius est oppositum.

1. **N**ecessario sponsalia largitas concedi debet post sponsalia contracta, quia est concessio inter sponso sub spe matrimonij contrahendi, & ob eius causam. Quare si ante celebrata sponsalia ei quam speras in sponsam habere munera mitteres animo statim donandi, nequaquam ea munera sponsalitia largitas nuncupanda essent, neque ad terminum octavae partis dotis restringi deberent, vt aduertit Auendaño de exequend. mand. 1. part. cap. 1. §. 5. num. 2. Sanch. lib. 6. de matr. disp. 2. 4. num. 2. Anton. Gomez. leg. 5. 2. Tauri num. 5. Matien. leg. 4. tit. 2. lib. 5. collect. Gloss. 3. initio.

2. Deinde spectato iure communi, & antiquo regni Castellæ antecedere debet hæc sponsalitia largitas non solum matrimonij consummationem, sed eius contractum, quia matrimonio contracto omnis donatio inter coniuges prohibita erat, vt potest facta inter virum, & uxorem. leg. si ab sponso. Cod. de donationibus ante nupt. leg. inter eos ff. de donationibus inter vir. & uxorem. argum. l. 1. ff. de sponsal. & habetur leg. 3. tit. 1. p. 4. At spectato iure nouiori regni Castellæ traditio leg. 5. 2. Tauri, hodie 4. tit. 2. lib. 5. nouis collect. sponsalitia largitas concedi potest non solum ante contractum matrimonium postnita sponsalia, sed etiam matrimonio ipso contracto modo consummatum non sit, vt notant omnes expositores in supradictis legibus. Quapropter his vt omnino certis statutis quæ dubia sunt veniunt examinanda.

3. Primum, an spectato hoc iure nouo Castellæ possit sponsalitia largitas concedi post matrimonij copulam ante Ecclesiæ velaciones, seu benedictiones? Affirmant & satis probabiliter Anton. Gomez. leg. 5. 2. Tauri, num. 6. Azabedo dicta leg. 4. num. 1. 4. tit. 2. lib. 5. recopil. Barbola. ff. Solutio matrimonij. Rub. 3. p. num. 112. Ayora de partit. 1. p. tit. cap. 7. num. 37. Auendan. de exequend. mand. 1. part. cap. 1. §. 5. num. 4. & 5. Qui err. lib. 2. pract. q. 4. 4. num. 2. & segg. Mouentur primo, quia siue copula præcedat munera, siue munera copulam, eadem militat ratio, ob quam hæc munera sponse conceduntur, scilicet in primum pudicitiam amittit. Ergo eadem in utroque casu debet esse dispositio. leg. cum pater. §. d. u. c. i. s. m. ff. de legat. 2. cum similibus. Secundo censendus est sponso cum copulam habet

animum, & voluntatem habere sponsalitiâ largitatem concedendi, sed libidine incensus à copula incapisse, & donationis executionem distulisse. Ergo illa donatio potius ante copulam, quam post copulam censeri debet facta. Tertio, & principaliter, quia prædicta lex concedit sponsam, cuiusque hæredibus consummato matrimonio lucrari omnia, quæ sponsum dedit, cum desponsati fuerunt: at iuxta communem, & vitratum modum in Hispania loquendi sponsi nuncupantur ante E. clesie benedictiones, tamen matrimonium consummatum sit. Ergo concedit sponsam lucrari per copulam quicquid ante benedictiones Ecclesie fuerit ab sponso concessum, quippe verba legis, & præcipue fauorem continentis secundum communem vltum, et si non ita proprium, accipienda sunt: *Argum. leg. vltorum. §. quod tamen, Casus ff. de legat. 3. & l. labeo ff. de supellect. legat. & tradit Bart. leg. non dubium n. 11. Cod. de legib. Gloss. cap. nonnulli, verbo, vltra de Rescriptis.* Quarto, sponsa lucratur iocalium medietatem per osculum siue subsequens, siue antecedens. Ergo lucrari ea debet integrè per copulam siue antecedentem, siue subsequentem, quia prædicta lex *Tauri* æquè concedit sponsam lucrari omnia iocalia per copulam, ac concedit lucrari medietatem per osculum. Neque his obstat, quod *leg. 2. §. Tauri* dicat, qualquiera asposa ora sea de presente, ora sea de futuro su elto el matrimonio gane, si el esposo la hubiere vedado la mitad de todo lo que el esposo la hubiere dado antes de consumido el matrimonio, quasi post consummatum matrimonium, non sit lucro locus. Non inquam obstat, quia de dimidiato lucro, quod per osculum obtinetur, verissimum est post consummatum matrimonium esse non posse, secus vero de lucro integro, quod consummato matrimonio obtinendum est: & fortè cum de hoc lucro lex loqueretur consummationis matrimonij pro muneribus donatis non meminit, sed tantum dixit. Pero si qualquiera dellos muriere despues de consumido el matrimonio que la mujer, y sus herederos ganen todo lo que fundo desposados le hubo el esposo dado.

4. Cæterum vltius censo sponsalitiâ largitatem esse non posse matrimonio consummato, sed donationem eo tempore factam esse donationem inter coniuges, & iuxta illius naturam regulari debere: sic Gregor. Lopez *leg. 3. tit. 11. part. 4. verbo vedado. Ioann. Lup. leg. 52. Tauri num. 2. siue & num. 14. in fine. ibi num. 17. Gomez Arias, leg. 50. Tauri n. 20. Matien. leg. 4. tit. 2. lib. 5. compilar. Gloss. 3. num. 2. Azbedo sibi contrarius ea *leg. num. 2. §. 26. Sanch. lib. 6. disp. 2. 3. num. 4. Moneor: lex prædicta Tauri* quatenus concedit validam esse donationem inter sponso de presenti ius commune, & antiquum regni Castellæ corrigi, quibus ea donatio vt pote facta inter coniuges prohibebatur, vt notatur *Cobarub. 4. decretal. 1. p. cap. 4. §. 1. num. 14. Barbof. leg. que doris 34. num. 83. ff. Solutio matrim. Anton. Gomez leg. 52. Tauri n. 4. Castillo ibi in princ. Matien. Gregor. Lop. Gomez Arias *suprà* Sanch. num. 1. At verba legis correctoria in significatiõne propria, strictèque, & non ampliè lumenda sunt quia correctio iuris quoad fieri potest vitanda est. *leg. præcipimus Cod. de appellat.* Ex verbis autem prædictæ legis in significatiõne propria sumptis nequam infertur sponfam lucrari posse que sibi data fuerint post matrimonij consummationem, sed solum que data fuerint ante matrimonij consummationem. Nam in priori clausula inquit lex: qualquiera esposa ora sea de presente ora de futuro sualito el matrimonio gane, si el esposo la hubiere vedado la mitad de todo lo que el esposo la hubiere dado antes de consumido el matrimonio, y fino la hubiere vedado no ganea da torne se a los herederos del esposo. Quibus verbis manifestum est non concedi sponsam aliquod lucrum de datis post matrimonium consummatum, quinimo per argumentum à contrario tacitè indicatur nihil sponsam post matrimonium consummatum dari posse, cuius lucrandi potestatem habeat. In secunda verò parte vbi inquit lex. Pero si qualquiera dellos muriere despues de consumido el matrimonio que la mujer, y sus herederos ganen todo lo que fundo desposados le hubo el esposo dado no auiendo arras en el tal calamiento, y matrimonio, nullo modo significatur posse sponsam lucrari aliquid, quod post consummatum matrimonium illi datum sit, quin potius contrarium non leuiter colligitur ex illis verbis, *lo que si endo desposados*, quasi diceret lucratur mulier post matrimonium consummatum totum id quod ei sponsum dedit tẽpore quo desponsati fuerint, distinguit enim tempus desponsationis à tempore matrimonij consummati. Præterea non absque causa lex cum lucrari ab vxore, cuiusque hæredibus obtinendis ob matrimonij consummationem meminit, vitur nomine mulieris sibi, que la mujer y sus herederos. Cùm autem de donatis ab sponso sermone facit, non vitur nomine viri, vel mariti, quod coniugibus post matrimonij consummationem competit, sed vitur nomine sponsi, quod nullo modo nisi improprie competit his qui matrimonium consummarunt.**

5. Neque argumenta prioris sententiæ vrgent. Ad primum dico, et si muna post consummatum matrimonium ob eundem finem concedantur sponsam, ac conceduntur ante consummationem, non obinde infertur eandem dispositionem in

vtique donatione esse seruandam, quia ante consummationem perimitur ea donatio, secus post consummationem. Alias statum post benedictiones Ecclesie, & matrimonij consummationem potest sponsa lucrari, siquidem ob eundem finem pudicitie amissa dari potest. Ad secundum admitto sponsum habuisse ante copulam animum donandi, sed quia non donauit nisi tempore inhabili donatio non subfuit. Ad tertium concedo regulariter ante velationes Ecclesie sponso nuncupari, quia non præsumitur carnali copula commixtos esse. At si de ea copula constaret, non sponsi, sed coniuges vocarentur. Ad quartum neganda est consequentia, & ad probationem dico legem *Tauri* æquè concedere sponsam lucrari medietatem iocalium per osculum, ac integrè per copulam, iocalium inquam, que ante matrimonij consummationem data fuerint. Neque obstat per osculum siue antecedens, siue subsequens donationem, prædictam medietatem lucrari non tamen per copulam, quia osculum non consummat matrimonium, secus verò copula, ac proinde non potest copula donationem præcedere. Ad vltimum ex explicatiõne legis sumptum constat ex probatione nostræ sententiæ: illa enim verba, *antes de consumido el matrimonio* cum immediatis verbis connectenda sunt, scilicet cum illis loque el esposo le hubiere dado, non cum mediatis, & reteris, scilicet cum illis gane si el esposo la hubiere vedado, quia est violenta litterarum permutatio, & omnino inutilis, siquidem in ea lege lucro per osculum à lucro per consummationem matrimonij distinguitur, & ac proinde affirmante lege per osculum medietatem iocalium sponfam lucrari necessario intelligebatur debere fieri per osculum consummationem matrimonij antecedens. Non igitur necessarium erat exprimere illa verba, *antes de consumido el matrimonio*, sed omnino superfluum. Debent ergo illa verba referri, & connecti cum verbis immediatis, ita vt præstent hunc sensum, lucratur sponsa per osculum medietatem lucrari ab sponso ante matrimonij consummationem recepti.

6. Secundo decidendum est an si sponsum sponsam miserit munda muliebre, & antequam illos sponsa receperit ipse accessit, & matrimonij consummatum, lucratur sponsa muna prædicta: *Matien. lib. 5. recopil. tit. 2. leg. 4. Gloss. 3. num. 4. Ceter. lib. 3. pract. q. 44. num. 8.* affirmant siue ea muna nulla sint per nuntium sponsi, siue per sponsam nuntium vtroque casu sponsam ea lucrari spectato iure nostro regio. Mouetur *leg. 4. tit. 16. lib. 5. recopil. vbi* deciditur quemcumque obligatum manere alteri eo ipso quo apparet voluisse se illi obligare siue in presentia, siue in absentia, ibi parendum que aliquando se quis obligat a otro por promission o por algun contrato, o en otra manera sea tenudo de cumplir, y no pueda poner excepcion que no fue echa eltipulacion, o que fue fecho el contrato entre absentes, o que fue fecho otra persona priuada ca nombre de otro entre absentes, mandamos que toda via vna la dicha obligacion, y contrato. At constat sponsum muna sponsam mittentem voluisse contractu donationis se illi obligare, ergo cum hæc obligatio ante copulam, matrimonijque consummationem contingat, poterit sponsa realiter sibi donatum acquirere.

7. Cæterum longè veriorum existimo sententiam *Ioann. Lupi. leg. 52. Tauri num. 14. & ibi Didacij del Castillo. num. 1. §. 14. Sanch. lib. 6. disp. 2. 3. num. 7.* distinguentium inter nuntium sponsi, & sponsam. Si enim inquit sponsum nuntio sponsam tradiderit iocalia sponsam deferenda, valida erit prædicta iocalium donatio vt pote facta sponsam ante matrimonij consummationem, quippe eo ipso quo eius nuntius ea receperit, censenda est sponsa ea recepisse, siquidem ad illorum receptionem prædictum nuntium destinauit, vt supponendum est, alias non erit sponsa nomine acceptatio, vt colligitur ex *leg. §. sponsum in princ. & ibi Glossa ff. de donat. inter vir. & vxor. si autem sponsum nuntio à se destinato iocalia tradiderit, & antequam ad sponsam nuntius perueniret, ipse sponsum peruenit, & matrimonij consummatum nulla est iocalium donatio, vt pote matrimonij consummationem subsequens. Nam cum donatio, vt ex dictis in principio huius tractatus liquet effectum non habeat, quousque à donatario acceptetur. *leg. qui absentis ff. de acquir. possess. & antequam nuntius sponsi ad sponsam perueniat, sponsa vt pote ignara doni sibi missi illud acceptare non possit, nequit ea donatio valida esse. Neque obstat *dist. 1. lex 1. tit. 16. lib. 5.* cui in citato loco satisfecimus, nam ex illis verbis parendum que aliquo se quis obligat aperte colligitur acceptationem donatarij ad valorem donationis requiri, quin nemo præsumendus est velle beneficium alteri conferre, nisi quatenus illi gratum est, ac proinde quatenus illud acceptans tamen modus acceptationis iure communi introductus, *leg. stipulatio. §. si stipuler. ff. de verb. obligat. & leg. multum. Cod. si quis alteri correctus sit*, ita vt interueniente acceptatione opponi non possit absentia donatarij ad infirmam donationem, vel promissionem, sicuti poterat iure communi opponi.**

8. Tertium, & difficilium an vestes, & alia ornamenta pretiosa ante consummationem matrimonij data sponsæ in ipso nuptiarum die, vel illi proximo censendant sponsalitiâ largi-

